Al-Islam.org
Ahlul Bayt Digital Islamic Library Project
Published on *Al-Islam.org* (https://www.al-islam.org)

Aya 83: Ahadi Na Wana Wa Israil

Aya Hii Imekusanya Mambo Yafuatayo

I. Kuwatendea Wema Wazazi Wawili

Mwenyezi Mungu (s.w.t.) ameikutanisha shukrani ya wazazi wawili na yake na akawajibisha kuwatendea wema na ku-wafanyia hisani; sawa na alivyowajibisha kuabudiwa kwake. Kuanzia hapa ndio mafakihi wamesema kwa kauli moja kwamba kuwaasi wazazi wawili ni katika madhambi makubwa, na kwamba mwenye kuwaasi ni fasiki hauwezi kukubaliwa ushahidi wake. Hadith tukufu inasema: "Hakika mwenye kuwaudhi wazazi wawili hatapata harufu ya pepo".

Makusudio ya kuwatendea wema wazazi wawili ni kuwatii na kuwachukulia upole.

Kuna kisa cha mwanamke mmoja aliyembeba baba yake mgongoni kutoka Yemen mpaka Makka. Akatufu naye katika Al-Ka'aba. Mtu mmoja akamwambia "Mwenyezi Mungu akulipe heri, umetekeleza haki yake." Akasema: "Hapana sijatekeleza; yeye alikuwa akinibeba huku akinitakia uhai (niishi) na mimi hivi sasa ninambeba huku nikimtakia mauti (afe)."

II. Jamaa, Mayatima Na Maskini

Aya imewajibisha muungano wa udugu kwa kuungana kwake na wazazi wawili. Pia imewajibisha kumchunga yatima na mali yake kwa yule ambaye atakuwa ni walii (msimamizi) au wasii wa yatima huyo. Vile vile Aya imemwajibishia fakiri fungu katika mali za matajiri.

III. Kuchukulia Usahihi

Kama mtu akifanya amali yoyote au akisema kauli yoyote inawezekana iwe sahihi au isiwe sahihi. Sasa je, uchukuliwe usahihi juu ya kitu chochote au la; au ni lazima iweko dalili mkataa? Mfano kumwona mtu pamoja na mwanamke, hujui kama ni mkewe au ni mtu kando. Au usikie maneno nawe hujui kuwa msemaji alikusudia wewe au la.

Mafakihi wameafikiana kuchukulia usahihi katika hilo (afanyalo si kosa) na mfano wake. Wametolea dalili hilo kwa kauli yake Mwenyezi Mungu: “Na semeni na watu kwa uzuri.”

Amirul Muminin Ali (a.s.) naye amesema: “Liweke jambo la ndugu yako juu ya uzuri wake.”

Vile vile kwa kauli ya Imam Jafar Sadiq (a.s.): “Yakadhibishe masikio yako na macho yako kwa ndugu yako. Wakitoa ushahidi kwako watu hamsini kwamba yeye amesema kadhaa, na yeye akuambie sikusema, basi mwamini yeye na uwachukulie kuwa ni waongo wale watu hamsini.”

Huu ndio msingi wa kiutu hasa. Kwa sababu unajenga heshima ya mtu na unatilia mkazo mfungamano wa kusaidiana na kuchukuliana upole kati ya watu, na unawaepusha na yale yanayoleta chuki.

Kwa hivyo basi, inabainika kuwa Uislamu haujishughulishi na itikadi na ibada pekee, bali unajishughulisha na utu na heri zake na unaonyeshea njia itakayopelekea uhai wenye matunda ya kufaulu. Lakini wale ambao wameiuza dini yao kwa shetani wameupoteza msingi huu wa kiutu, wakaenda kombo na malengo yake; na wakaboresha kazi ya uharamia na kuchukua riba.

Ilivyo hasa kama tulivyoonyesha ni kwamba msingi wa kuchukulia usahihi haufungamani na kazi ya unyang’anyi, ujambazi, kupoteza na mengineyo yanayofanana na hayo, ambayo tunayajua kwa yakini kuwa ni katika mambo ya haramu na yenye kuangamiza. Isipokuwa msingi huo tuliotaja unakuwa katika mambo ambayo yana uwezekano wa kuwa kweli au uwongo, usawa au upotevu.

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ لَا تَسْفِكُونَ دِمَاءَكُمْ وَلَا تُخْرِجُونَ أَنْفُسَكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ ثُمَّ أَقْرَرْتُمْ وَأَنْتُمْ تَشْهَدُونَ {84}

Na tulipochukuwa ahadi yenu kuwa Hamtamwaga damu zenu, wala hamtatoana majumbani mwenu; nanyi mkakubali na hali mnashuhudia.

ثُمَّ أَنْتُمْ هَٰؤُلَاءِ تَقْتُلُونَ أَنْفُسَكُمْ وَتُخْرِجُونَ فَرِيقًا مِنْكُمْ مِنْ دِيَارِهِمْ تَظَاهَرُونَ عَلَيْهِمْ بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَإِنْ يَأْتُوكُمْ أُسَارَىٰ تُفَادُوهُمْ وَهُوَ مُحَرَّمٌ عَلَيْكُمْ إِخْرَاجُهُمْ ۚ أَفَتُؤْمِنُونَ بِبَعْضِ الْكِتَابِ وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضٍ ۚ فَمَا جَزَاءُ مَنْ يَفْعَلُ ذَٰلِكَ مِنْكُمْ إِلَّا خِزْيٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ۖ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يُرَدُّونَ إِلَىٰ أَشَدِّ الْعَذَابِ ۗ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ {85}

Kisha nyinyi hao hao, mnajiua wenyewe na mnawatoa baadhi yenu majumbani mwao, mkisaidiana dhidi yao kwa (njia ya) dhambi na uadui. Na wakiwajia mateka mnawakomboa na hali

kumeharamishwa kwenu kuwatoa. Je mnaamini baadhi ya kitabu na kukataa baadhi? Basi hakuna malipo kwa mwenye kufanya haya katika nyinyi ila fedheha katika maisha ya dunia, na siku ya Kiyama watarudishwa kwenye adhabu kali; na Mwenyezi Mungu si mwenye kughafilika na yale mnayoyatenda.

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ اشْتَرَوُا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ ۖ فَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمُ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنْصَرُونَ {86}

Hao ndio walionunua maisha ya dunia kwa akhera, kwa hivyo hawatapunguziwa adhabu wala hawatanusuriwa.

Source URL:
https://www.al-islam.org/sw/al-kashif-juzuu-ya-kwanza/aya-83-ahadi-na-wana-wa-israil